Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телефон: BErgen 4-0807, 4-0237. Телеф. УНС: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 225. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 26-го СЕРПНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 225. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, AUGUST 26, 1952. VOL. LX.

СЕНАТСЬКА КОМІСІЯ ВИЯВЛЯЄ ДІЯННЯ НАФТОВОГО КАРТЕЛЮ

Вашингтон. — Підкомісія при сенатській комісії дрібного бизнесу опублікувала довгий таємний звіт про існування світового нафтового картелю, що диктує ціни земного олію. До нього належить п'ять американських підприємств і два закордонні. З американських компаній вичислені такі: Стандард Ойл Компані оф Ню Джерзі, Стандард Ойл Ко. оф Каліфорнія. Соконі-Вакуюм Ойл Ко., і Тексас Ко. енд Ґолф Корпорейшен. Закордонні спілки такі: Анґло-Іраніян Ойл Компані, що їх власниками є британські підприємці в сполуці з британським урядом, який має в них більшість уділів і Боял Доч-Шелл, в якому уділи мають голяндці й британці. Сенатська комісія втримувала цей звіт в таємниці два роки і щойно на домагання сенатора Джана Спармана през. Труман наказав подати його до прилюдного відома. Звіт комісії для публічного вжитку зладила Федеральна Торговельна Комісія на бажання департаменту стейту, щоб забезпечитися від замішання, яке така публікація може викликати в міжнародних відносинах. У звіті стверджено, що ці сім компаній діють через допоміжні, спільно втримувані компанії. Таким комплексом підприємств вони не тільки контролюють більшу частину нафти, але й головні світові підприємства рафінерії, перевозу й продажу олію. Всі п'ять американських підприємств, названі в звіті, заперечують твердження комісії. Не зважаючи на те, минулої п'ятниці департамент справедливости зголосив в Окружнім Федеральнім Суді в Ню Йорку позов проти чотирьох американських компаній за зворот $67,000,000, які ці підприємства дістали понад вартість за постачання для Аґенції Взаємної Безпеки, яка постачає воєнні матеріяли для Західних країн на підставі Пляну маршала. У позві сказано, що підприємства вживали двох систем накладання цін, а саме більші ціни накладано на постачання для европейських країн, а менші на постахання до Середнього Сходу. Для підготови позву треба було двох років часу і написання звіту в 189,000 словах.

Полк. Мек Кормік зриває з Республіканською партією

Шікаґо. — Полк. Роберт Р. МкКормік, власник і редактор однієї з найпочитніщих газет, щоденника „Ди Шікаґо Трибюн", виступив з Республіканської партії, подаючи це рішення до відома загалу крізь радіо. Він каже, що прийшов час организувати нову партію, яку він думає назвати „Американською партією". МекКормік це один з найбільш впливових громадян в Америці, дякуючи своєму походженні від колишнього основника Республіканської партії тому сто років, хоч ця партія не мала в початках сьогоднішньої назви. Це теж багатий чоловік і співвласник кількох газет під різними назвами. Він вважає себе американським патріотом і вимагає, щоб інші стояли за такі самі патріотичні засади, що він. Від цілої низки років він не погоджувався з напрямом, в якому йшла Республіканська партія, одначе для самої солідарности він її підтримував навіть — як каже — за Вилкі й Дюія. Одначе тепер, коли, як він твердить, дорадниками генерала Айзенгавера, стали прихильники Труманового „Справедливого Розподілу", він зневірився в незалежність своєї партії й тому з неї виступає. Демократичну партію він вважає за полонену Конґресом Індустріяльних Організацій і тому він радить своїм прихильникам, щоб вони не голосували на жадного кандидата на президента, а вибирали тільки конґресменів і кандидатів на інші становища, яких він вважає за американських патріотів. Щойно в 1956 р., коли буде вже зорганізована нова „Американська партія", тоді він буде підтримувати її кандидата.

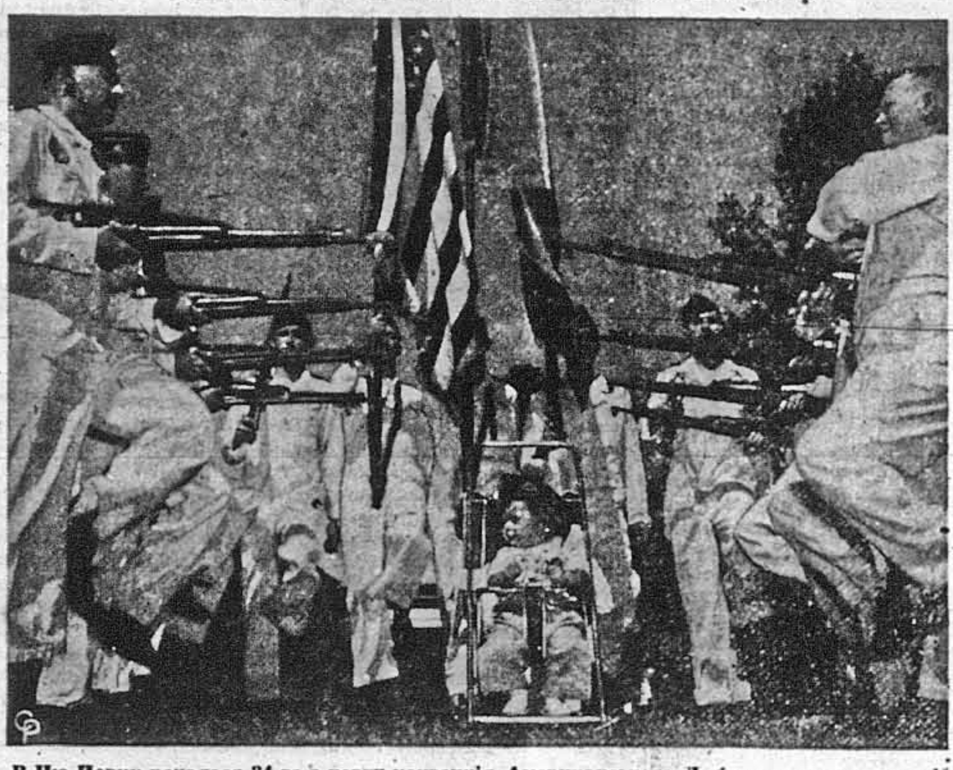
Конвенція Словацької „Єдноти"

Ню Йорк. — З нагоди конвенції „Першої Католицької Словацької Єдноти в Америці", найбільшої словацької братньо-допоміжної організації, відправив кард. Франціс Спелман Богослужбу в катедрі св. Патрика, складаючи побажання її 100,000 членів, а посадник міста Вінсент Імпеллітері проголосив у Ню Йорку „Словацький День Волі". У проповіді з нагоди богослуження в катедрі канцлер дієцезії, сп. Джеймс Ґ. Ґріффіт, згадав про комуністичний уряд в Чехословаччині, тавруючи його змагання викликати релігійну схизму серед населення. Він пригадав на оповістку департаменту стейту з попереднього тижня, в якій стверджено, що комуністичний режим вживає всяких засобів до знищення релігії у підсовєтських країнах і ця небезпека грозить теж словакам.

ЗРІСТ ЧЛЕНСТВА В ЦЕРКОВНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ ДО 88 МІЛЬЙОНІВ

Ню Йорк. — Члени релігійних конґреґацій в Злучених Державах досягли цифри 88,673,000 в 1951 р., за звітом д-ра Бенсона И. Ландіса, редактора альманаху „Ірбук оф Амерікан Чорчес", який щойно появився з друку. Редактор твердить, що, за статистичними даними, населення Злучених. Держав звернулося до релігії в часі війни, міжнародної кризи і атомового віку, тобто між роками 1940 до 1950, у далеко більшій кількості, ніж це було під час депресії в Тридцятих роках або добробуту Двадцятих років. Членство в церквах зростало постійно впродовж цілої історії країни і під час останніх сто років, одначе ніколи не було такого швидкого зросту, як після 1940 р., коли то річний приріст виявляє коло двох відсотків. Нова статистика виявляє, що зріст церковних організацій йде вперед швидшим темпом ніж самий зріст населення, а за рік, тобто від 1950 до 1951 р. прибуло 1,842,515 осіб до церков. Між 1940 і 1950 р. зросло членство в церквах на 34 відсотки, а населення на 15 відсотків. У порівнянні з цілістю населення, кількість людей, що зараховують себе до якоїсь церкви, виносила 49 відсотків у 1940, а 47 відсотків у 1930 р. У десятирічч 1940 кількість церковних членів зросла на 22,000,000, а в десятирічч 1930 зріст виносив тільки 5,000,000 осіб, отже приріст, як каже автор книжки був „феноменальний". Звіт виказує, що з кінцім 1951 р. було в Америці понад 52,000,000 різнородних протестантів, понад 29,000,000 католиків і 5,000,0000 жидів.

КОНВЕНЦІЯ АМЕРИКАНСЬКОГО ЛЕҐІОНУ В НЮ ЙОРКУ

В Ню Йорку почалася 34-та з черги конвенція Американського Леґіону, до участи в якій вже перед її відкриттям зголосилося понад 75,000 членів. Всі конвенції Леґіону, крім ділових нарад, визначаються теж імпозантними парадами по місті. На фото: учасники конвенції Леґіону, вибравши на свого любимця 8-місячного Ґері Барбато, — парадують в Центральному Парку.

Здвиг Американського Леґіону в Ню Йорку

Ню Йорк. — Вчора відкрилась тут асамблея Леґіону, що відбувається в найбільшому приміщенні міста „Медісон Сквер Гарден". Провід з'їзду запевняє, що до Ню Йорку на час чотирьохденної зустрічі прибуло біля 75,000 членів цієї організації. З'їзд відкрив командор Леґіону Вілсон, а привітали з'їзд високі державні, міські — як мейор Імпелітері — й найвищі партійні достойники. Центральною подією першого дня з'їзду був могутній парад леґіонерів по П'ятій евеню, що скупчив безліч глядачів по обох хідниках цієї репрезентативної артерії міста. Ще в неділю, напередодні офіційного відкриття з'їзду, по цій евені відбулася парада „Сорок і вісім", що має назву від товарових французьких ваґонів, в яких перевожувано військо й які мали написи, що в них має бути приміщено 40 вояків і 8 коней. Глядачі могли спостерігати імітацію паротягу й товарового ваґону, що проїхали по евеню пригадуючи, як мандрували леґіонери під час першої світової війни в Европі. Сама парада „Сорок і вісім" мала традиційний веселий характер, як пригоди американських вояків у дні їхньої юности, коли вони безжурно сприймали тягарі війн. Учасники паради, що серед них не забракло й мейора міста ,курили сиґари, розсипали дотепи, а прекрасна погода й весела пібліка ще більше заохочували їх до найнесподіваніших вигадок. Найдивачніші убрання й не менш дивний музичний супровід переконував, що минулі пригоди тісно в'яжуть давніх комбатантів, а роки, що пролинули над ними неспроможні розхолодити вояцької дружби. Тому, хоч офіційних делеґатів на асамблеї є лише 1,500 й 3,100 змінних, то 75,000 членів Леґіону з'їхалось до Ню Йорку, щоб спільно перебути чотири дні найменш офіційного із з'їздів.

Стівенсон за федеральну власність нафтових багатств

Спрінґфіл, Ілл. — Губ. Адлей Е. Стівенсон, кандидат на президента від Демократичної партії, заявив, що він не проміняє своїх засад за виборчі голоси. Це сказав він під час конференції з губернатором стейту Тексасу, Алланом Шіверс. Шіверс грозив, що Тексас не підтримає кандидатури Стівенсона, якщо він не підтримає стейту Тексас у його змаганнях, забезпечити собі підморські прибережні нафтові багатства, які Верховний Суд присудив федеральному урядові. На це Стівесон відповів, що він не може цього зробити, бо інакше він мусів би осудити за це адміністрацію Трумана, яка обстоювала право власности для цілої Унії ЗДА. Це стало відоме щойно після відїзду Шіверса до Тексасу. Таку відповідь вважають за ультимат для усіх, хто хоче торґуватися з Стівенсоном за зречення засад в заміну за голоси. У часописах появилися негайно вісті, що Стівенсон може втратити голоси електорів з Тексас при виборі на президента.

День громадянина — 17 вересня

Вашинґтон. — През. Труман прийняв запрошення виголосити промову в Дні Громадянина, який приголошений на місце дня „Я американець", що початково був призначений як день святкування підписання Конституції 17 вересня 1787 і для признання її всіми, хто став громадянином цієї країни. Спільна резолюція обидвох палат Конґресу, схвалена в лютім поточного року, вимагає переміни назви дня „Я американець", на День Громадянина, а найближчого 17 вересня буде влаштована триденна конференція при співучасти 1,200 делеґатів під керівництвом Красвого Виховного Товариства. Цю конференцію підтримує департамент справедливости для провірки обов'язків американських громадян по цілому світі і для придумання способів, як зробити щоб це громадянство було вартісніше й доцільніше для осягнення більшої освіти й поступу.

Військовий вишкіл для спеціялістів

Вашинґтон. — Армія сповістила, що фахівці й науковці, покликані до війська, відбуватимуть лише половинний вишкіл, у порівнянні з вишколом нормального вояка. До числа найрізноманітніших фахівців, що можуть знайти пристосування свого знання в службі армії буде зачислено багато новопокликаних, бо в списку потрібних для армії фахів, вичислено аж 25 спеціяльностей, від астрономії почавши, на зоології скінчивши. Ці фахівці відбуватимуть тільки восьмитижневий військовий загальний вишкіл, замість передбаченого приписами шіснадцятитижневого. Скорочення військового вишколу виклакано потребою дати більше часу фахівцеві для посилення пристосування фахового знання в ділянці обслуговування потреб війська.

Червоні в Кореї підкреслюють свою неуступчивість

Токіо. — Комуно-китайська пейпінська радіовисильня передала вчора довгий коментар на тему теперішньої стадії переговорів в Панмунджом в справі перемир'я в Кореї, підкреслюючи при цьому комуністичну неуступчивість в примусові репатріяції всіх китайських і північно-корейських полонених. В повідомленні сказано, що теперішній аліянтський військовий натиск на комуністів, зокрема масові бомбардування аліянтською авіяцією комуністичних об'єктів в північно-корейських містах, не матимуть жадного впливу на комуністичне становище на переговорах. Самі переговори, перервані минулого тижня, — мають продовжуватись знову у найближчу середу. Тимчасом в самому Панмунджом, де відбуваються переговори, комуністи почали будувати приміщення для переговорів, — дерев'яні і муровані хати замість дотеперішніх наметів, і з того робиться висновок, що вони приготовляються продовжувати ці переговори ще довший час, хоч вони вже тривають другий рік.

СЕНАТОР ДІРКСЕН ПІДКРЕСЛЮЄ ВАЖЛИВІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ БОРОТЬБИ ЗА ВОЛЮ

„УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ" В ШІКАҐО — ІМПОЗАНТНА МАНІФЕСТАЦІЯ В КОРИСТЬ ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ

Шікаґо, Ілл. (Телеграмою). Хоч ми часто говоримо про потребу визволення малих країн, як Альбанія, Литва чи Естонія, ми часто переочуємо важливість боротьби за волю поневоленого українського народу, що нараховує понад 40 мільйонів, але смертельну боротьбу якого за визволення і незалежність скривається і промовчується; Україну забувається, не зважаючи на всі її прислуги для вільного світу — твердив сенатор Еверетт Дірксен, промовляючи в імпозантній українській маніфестація, що відбулася в рямках „Українського Дня" в Шікаґо, в неділю 24-го серпня під вільним небом в парку Риверв'ю та з участю коло 5,000 осіб. „Український День" в Шікаґо був офіціяльно проголошений посадником міста Мартином Кеннелі. Сенатора Дірксена представив багатотисячній масі приявних голова місцевої Ліґи Американців Українського Походження, п. Іван Дужанський. Імпрезу відкрив Степан Курпась, представляючи голову „Українського Дня", адв. Романа І. Смука, який з черги відчитав проклямацію мейора міста п. Кенеллі. В проклямації посадника міста м. ін. сказано: „Тому що більше ніж 60,000 шікаґов'ян є українського роду і походження, і тому, що впродовж вже майже одного сторіччя наші громадяни українського походження дали основний вклад в громадське, культурне, соціяльне і господарське життя нашої спільноти, і тому що тисячі наших громадян українського походження зберуться в неділю 24-го серпня, — щоб вшанувати мільйони своїх земляків, які віддають своє життя в боротьбі проти комунізму, я, Мартин Кеннелі, мейор міста Шікаґо, оцим призначую неділю, 24-го серпня 1952 року, як Український День в Шікаґо..." Крім сенатора Дірксена, на маніфестації промовляв ще конґресмен Тимотей Т. Шіген, що говорив про траґічну долю українськоі нації та про злочин народовбивства, поповнений над українським народом Москвою, під Крутами, Базаром, у Вінниці та в інших містах України. Між американськими промовцями були теж кандидат на конґресмена Роберт Сайґріст та кандидат до стейтової леґіслятури Волтер Ріом.

З українських промовців виступав голова УНСоюзу та діючий заступник голови УККомітету Дмитро Галичин, який говорив, що тільки вільна та незалежна Україна може стати сильним бастіоном проти комуно-російської імперіялістичної аґресії та ґарантією волі і миру в Східній Европі. Адв. Михайло Пізнак, генеральний дорадник УККомітету, говорив про необхідність нової і динамічної американської закордонної політики, яка піддержувала б визвольні змагання українського та інших поневолених неросійських народів Совєтського Союзу і дала їм відповідну політичну, моральну і фінансову допомогу в їхній боротьбі проти большевицької тиранії. „Український День" в Шікаґо, влаштований об'єднаними і спільними зусиллями всіх місцевих українців, зорганізованих в Лізі Американців Українського Роду та в Комітеті Об'єднаних Українських Організацій міста Шікаґо, був черговим великим успіхом американських українців в їхніх зусиллях здобути очолюваний Злученими Державами вільний світ для справи визволення України і створення направду вільної, демократичної Української Держави.

Що бачили журналісти в палацу Фарука

Каїро. — Теперішній єгипетський уряд запросив журналістів до зимового палацу бувшого короля Фарука, щоб показати їм, як жив цей „новий король на вигнанні". — Журналісти бачили цінні мистецькі картини поруч порнографічних знімок, які в безладі висіли на стінах або таки лежали на долівці. В окремій кімнаті знаходяться майже всі золоті монети, англійські, американські і російські з царських часів. „Дешеві орнаменти, вікторіянські і едвардські музичні інструменти лежали поруч модерних американських апаратів." Великі скарби ювілерських предметів наповнюють великі валізи. Золото, самоцвіти, порцеляна виповнюють ґабльоти. Спальня бувшого короля знаходиться в найбільше непретенціозному стані. Журналісти бачили більше як тисячу краваток і багато тузінів паличок. Зате кімната бувшої королеви вирізнялася елеґантністю і комфортом, якого не можна було знайти в кімнаті короля.

ЗАХІД ВІДКИНЕ НОВІ СОВЄТСЬКІ ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО НІМЕЧЧИНИ

Вашинґтон. — Минулої суботи совєтський міністер закордонних справ вручив американському, британському і французькому амбасадорам в Москві нову ноту совєтського уряду в справі об'єднання Німеччини ,мирового договору з тою країною та створення одного все-німецького уряду і відкликання з Німеччини окупаційних військ. В неділю представник державного департаменту заявив, що в совєтській ноті немає „нічого нового" та що західні великодержави не зможуть прийняти й цих нових совєтських пропозицій. В совєтській ноті є частинно відповідь на західні пропозиції в справі Німеччини, передані совєтському урядові в дні 10. липня, і частинно нові совєтські пропозиції. Совєтський уряд погоджується на створення запропонованої Заходом окремої комісії, найрадше комісії Об'єднаних Націй, яка перевірила б можливості переведення вільних виборів в цілій Німеччині, але рівночасно застерігається, що він погодиться на таку комісію, — щойно після того, як представники чотирьох великодержав зберуться на окрему конференцію та обговорять справу мирового договору з Німеччиною, створення одного всенімецького уряду та відкликання окупаційних військ з Німеччиниn. Москва пропонує — що така конференція повинна відбутися найпізніше в жовтні. Різниця в совєтських і західніх пропозиціях в тому, що аліянти домагаються, щоб можливості вільних виборів в Німеччині були перевірені перед великодержавною конференцією, а не після чи під час неї, як це пропонують Совєти. Згідно із совєтською пропозицією, великодержавні представники на своїй конференції повинні обговорити насамперед справу мирового договору з Німеччиною, опісля справу створення одного всенімецького уряду і відкликання окупаційних армій і щойно тоді справу комісії для перевірки можливостей вільних виборів в цілій Німеччині. Представник державного департаменту у Вашинґтоні заявив, що там тількищо одержано повний текст совєтських пропозицій та їх студіюється, щоб опісля обговорити цілу ту справу з урядами Британії і Франції. Проте, він вже тепер висловив переконання, що Захід не зможе прийняти тих нових совєтських пропозицій, які властиво не пропонують нічого нового та мають цілком відворотний порядок нарад для великодержавної конференції, ніж його пропонували західні аліянти. У Вашинґтоні вважають, що прийняття совєтських пропозицій означало б тільки „нову балачку", без виглядів на будь-який позитивний і конкретний результат. Всенімецький уряд можна б було створити і підписати з ним мировий договір щойно тоді, коли б міжнародна комісія перевірила можливості вільних виборів в цілій Німеччині, у висліді яких такий уряд міг би бути створений. Якщо можливість таких виборів невідома, то немає глузду говорити й про всенімецький уряд та про мировий договір. З перших повідомлень з Парижа і Лондону в цій справі виходило б, що теж уряди і публічна опінія Франції і Британії оцінюють совєтську ноту так само, як Америка. З Бонн, столиці Західної Німеччини, повідомлено, що представники західно-німецького уряду і парляменту добачують в совєтській ноті — „деякий проґрес", але наперед заповідають, що ці совєтські пропозиції не матимуть жадного впливу на дальшу політику Західної Німеччини, зокрема не вплинуть і не припинять німецької ратифікації договору про европейську оборонну спільноту та про контрактовий мир із Заходом.

Безпідставні арешти загострили совєтсько-західні відносини в Берліні

Берлін. — Не дуже то приязні совєтсько-західні відносини в Берліні ще більше загострилися після безпідставного арешту совєтською військовою владою трьох представників американської військової місії в східному секторі Берліна та опісля звільнення їх, але з домаганням їх відклику. Совєти заарештували цих представників та передержали їх в арешті 36 годин, повідомляючи американського військового команданта в західному Берліні, що їх заарештовано під закидом шпигунства. В коммуністичній пресі закидувано заарештованим, що вони „вдерлися" в шпигунських цілях до совєтських військових інсталяцій. Один із арештованих, капітан В. Р. Кручер з Балтимор, після звільнення та переходу в американський сектор Берліну, виявив, що безпосередньо після арешту їм дали виразно до зрозуміння, що цей арешт є „відплатний" за арешт одного совєтського полковника в американській зоні за недозволену швидкість їзди автомобілем. Щойно пізніше большевики видумали історію шпигунства, щоб виправдати нею рішучий американський протест проти арешту.

ПОРОЗУМІННЯ З АМЕРИКОЮ — ГОЛОВНА ЦІЛЬ ЕСПАНСЬКОЇ ПОЛІТИКИ

Мадрид. — Еспанська преса, що є під впливом еспанського уряду, в останніх днях дає до зрозуміння, що порозуміння з Америкою в справі американської допомоги для Еспанії в заміну за відступлення Америці еспанських військових баз становить головну мету теперішньої еспанської політики. Вважаючи ці голоси за інспіровані еспанським урядом, американські спостерігачі приходять до висновку, що Еспанія справді бажає порозуміння з Америкою в справі баз та що вона змагатиме до компромісового полагодження всіх суперечностей в цій справі. Теперішні голоси еспанської преси звертають тим більшу увагу, що ще донедавна та преса гостро критикувала становище Злучених Держав, закидуючи їм „несправедливе відношення" до Еспанії. Замість цих критичних голосів, еспанська преса тепер однодушно заговорила про спільні американсько-еспанські цілі, зокрема в закордонній політиці, що відносяться до боротьби проти міжнародного комунізму. З цього робиться висновок про можливість корисного звороту в теперішніх еспансько-американських переговорах в справі американської допомоги для Еспанії в заміну за американське користування еспанськими військовими базами. Самі переговори окутані до тої міри таємницею, що ані американської ані еспанської преси навіть не поінформовано про приїзд до Еспанії в дні 16-го серпня Джана Кенні, — адміністратора Аґенції Взаємної Безпеки.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage privided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Недільне видання:			
На рік у ЗДА	$3.75	На рік у Канаді	$4.25
На пів року у ЗДА	$2.00	На пів року в Канаді	$2.25

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВИХОВАННЯ

На виховні теми у нас, вже навіть в останніх часах, записано багато паперу та сказано багато слів. Що більше, можна сміло твердити, що ця тема є найчастішим предметом розмов між нашими громадянами, які самі стоять перед цими виховними проблемами у своїх власних домах та своїх власних родинах. Наші громадяни і наша громада не обмежується теж тільки до слів, бо й чимало робиться в тій галузі практично: організується курси і школи, влаштовується табори, твориться організації, поступово оживлюється видання відповідної літератури тощо. А проте, ми все ще навряд чи зробили рішальний крок для розв'язки того так важливого і рівночасно так трудного завдання.

В чому ж діло? Спостерігаючи та інтересуючись цілою нашою — так би мовити — виховною метушнею, приходиться неодмінно до переконання, що нам, не зважаючи на багатющість всіляких міркувань і плянів, все ж-таки бракує ясної та реальної не тільки виховної програми, але й самої виховної концепції в наших складних обставинах. Ми маємо найкращі інтенції, на виховання наших дітей ми у великій частині приготовані теж на всілякі видатки, але рівночасно ми плутаємось у виховній проблематиці та, не маючи чіткої виховної системи, подиктованої нашими обставинами і відповідно до неї пристосованої, або попадаємо в скрайності, або всі наші виховні труди і кошти не дають такого результату, як ми того бажали б і який вони могли б дати.

Ціла наша виховна концепція базується сьогодні — крім бажання дати дитині відповідну загальну і фахову освіту — на не меншому бажанні зберегти її для українства. Точніше, ми цілком правильно бажаємо виховати наших дітей на українських патріотів. Проте, ціле це патріотичне виховання базується переважно не на нових американських обставинах, але на цілком відірваній від нового терену чисто українській окупаційній дійсності, та й то переважно минулій, якої дитина сама не знає і яку їй не легко збагнути отак „просто з мосту".

Для прикладу: недавно ми мали можність приглянутись побіжно одній виховній імпрезі, учасниками якої були діти у віці пересічно 8-9 років. Вони співали направду „глибоких змістом" патріотичних пісень, що їх без знання історії і політики не розчовпаєш, вони говорили і їм говорили про Україну і ближче неозначених ворогів України, і все гарною українською мовою, але після закінчення імпрези деякі з дітей почали бавитись і відразу перейшли на англійську мову, бо — виявляється — вони не вміють по-українськи бавитись, їм бракує слів до тої забави. Подібне трапляється і в багатьох інших випадках. Наші виховники дітей, насичуючи виховний процес патріотизмом, не завжди можуть збалянсувати його неменш необхідними у вихованні вартостями людини, як такої. Слідкуючи за виховним процесом, нам важко здати собі справу як і в якій черзі по своїй важливості поставлена у нас проблема виховання — скажімо — патріота і людини.

Не можна окремо не згадати про Америку та американські справи у нашому вихованні та в цілій нашій виховній чи самовиховній системі, якщо про таку можна говорити. Часто годинами можна прислухуватись нашим виховним імпрезам і не почути згадки про Америку, ту гостинну країну, в якій ми можемо так вільно жити і розвиватись. А власне Америка, її історія та її дійсність дають такі прекрасні приклади не тільки для виховання дитини, але й для порівняння з Україною та її долею. Нам здається, що не тільки в американських обставинах, але й на американському тлі та на американських прикладах можна б виховати теж прекрасних українських патріотів. Всі ці проблеми: людини і патріота, проблема двох Батьківщин і т. п. очікують ще на свою розв'язку і синтезу у нашій виховній системі, яка щойно тоді буде системою та матиме відповідний успіх.

Літературний Конкурс „Свободи"

Літературні конкурси відбуваються в нас не часто, вони — просто вийняткові, рідкісні події. Це й зрозуміле, коли зважити наш невеличкий видавничий рух, що робить враження ще дрібніше, непропорційне до тих матеріяльних засобів, що ними розпоряджають американські українці. При непевності видавничих умов письменники, якщо і пишуть, не надто поспішають, творять якраз уміру друкарських спромог. А втім, друк літературного твору в газеті не надто приманливий для його автора, бо газети рідко хто зберігає. Зарадити цьому намагаються самі автори, використовуючи, якщо це можливо, газетний друкарський склад до пізнішого видання в форматі книжковому. Все те вказує на ненормальні умови, що в них доводиться розвиватись нашій еміграційній літературі, її імпровізованість.

Гірше, що нашій усе таки досить численній пресі починає часами недоставати оригінального літературного матеріялу. Давніше — просто передруковувано старих авторів, але сучасний читач уже надто вибагливий, щоб його можна задоволити такою літературою з другої руки. Щодо повісті, то тут стан видається трохи кращий ніж у жанрі дрібному — оповіданні, яке можна б умістити в одному-двох числах часопису.. Якщо якась редакція роздобуде повість, то має спокій нераз кілька місяців, друкуючи її з продовженнями. Інша справа з часописами того типу, що тижневик „Свободи". Повісті для нього не підходять, а дістати що тижня оригінальну новелю показалося справою не такою то легкою. Це й привело редакцію на думку влаштувати конкурс на оповідання бодай із скромними нагородами. Єдиними умовами було, щоб оповідання можна було вмістити в одному числі часопису і щоб воно мало живу акцію.

На цей конкурс прислано 41 твір — скількість, яку в наших американських умовах треба вважати поважною. Правда, будьяке англомовне американське видавництво дістає такі оповідання сотнями і без конкурсів, але умови американської літературної продукції зовсім особливі, вони починають нераз дивувати самих таки американців. Наприклад, найпочитнішим мільйоннотиражним автором в ЗДА є Майк Спілано, про якого ні один літературний критик не сказав ще доброго слова, а Джон Стейнбек під час своєї недавньої поїздки по Італії висловився між іншим, що там, в Італії, загал сприймає літературу незвичайно поважно, з пошаною майже такою, з якою американець дивиться на ноги Лени Тернер . . . Але, покищо, нова наша еміґрація, американізуючись на рефріджерейторно-телевізійний лад, ще не встигла видати авторів типу американського, тобто таких, яких продукція ішла б конвеєром, тож і скількість 41 твору, що їх прислано на конкурс, таки варта відмічення.

Зараз таки треба відмітити, що автори з уже виробленими іменами в ділянці оповідань майже зовсім не відгукнулися. Як би там не було, надіслані твори мали свій рівень і більш як половину з них (27) призначено до друку. Крім трьох речей нагороджених і п'ять відзначених, у редакційній течці залишилося 19 оповідань, що потребують над собою деякої редакційної роботи, головно мовного характеру. Автори писали так, наче б не читали умов конкурсу про короткість творів і розмахувалися пером утроє-четверо ширше, тоді як бажанням редакції було культивувати саме короткий жанр з багатою акцією, типу, скажім, О. Генрі. Тимчасом, автори зрозуміли ці умови дуже різно, більшість з них просто не звернула на ті умови ніякої уваги і писала те, що їм самим до вподоби, включно до лірики прозою. Якщо навіть і в такій ліриці були речі незлі, члени жюрі розводили руками: це не було те, чого вони чекали. Так розводить руками у ресторані гість, який замовив „гамбурґера", а йому подали — присмажену печінку.

Нагороджені і відзначені твори є перерізом різних літературних смаків їхніх авторів, ну, й компромісового становища тих, хто ті твори оцінював. Три нагороджені оповідання дуже різні своїм характером. Перше, „Таємниця Джявир-Ханум" Миколи Крима відповідало вповні вимогам конкурсу: воно відповідно коротке і має багато живої акції. Це оповідання — справжня розповідь від автора, без діялогів, із струнковою будовою, обчімханою з усього побічного, зайвого. Так добрий розповідач розповідає якусь подію в колі своїх знайомих, яких хоче зацікавити. У висновку вийшла річ незвичайно суцільна своїм стилем, з майстерно складеним сюжетом і послідовним розвитком дії. „Лист" Олени Звичайної — твір типу зовсім відмінного, авторка вводить читача у світ душевних переживань, світ моралі, а її реалістичний стиль переходить декуди в майже брутальний натуралізм. Але переживання своєї героїні на порозі її повноліття і середовище, в якому відбувається дія, зобразила авторка з великою життєвою правдою й переконливістю і тим дала твір суто літературної вартости. Щождо речі третьої, „Японської боротьби" Івана Керницького, так це типова для цього автора гумореска з нюйоркського життя. Доброю сторінкою цього оповідання є багато руху, дії, що розвивається з кіновою швидкістю й безтурботністю за її психологічне умотивування.

З погляду літературного не одна з речей відзначених мала б перевагу над „Японською боротьбою", але такі твори як „Підстаркувата дама" М. Струтинської чи „Зрада" О. Тарнавського побудовані радше на психологічних нюансах, як на дії. Звичайно, авторам не можна накидувати стилю писання, але редакція, яка проголошує конкурс, керується передусім вимогами читача, який рад мати твори якогось бажаного собі типу.

А втім, ми певні, що читачі з одних і других творів будуть задоволені. Їх різноманітність це переріз наших літературних стилів в оповідному жанрі і тому вислід конкурсу треба признати з кожного погляду вдатним.

С. Г.

Микола Барвінський

ТАК НАКАЗУЄ ЧАС

Ми вже писали в попередніх своїх статтях про страшні злидні українського селянства під московською окупацією. Адже український селянин витрачає на своє власне і своєї родини утримання лише 50%, а часами й менше того, що витрачав на ці ж потреби за злиденних часів царської Росії, а робітник совхозу (совєтське хозяйство) на місяць отримує тільки 23% того, що отримував злиденьнаймит у поміщика за царської Росії, яка теж була тюрмою народів. Сільське господарство України поступово підупадає, не дивлячись на машинізацію процесів сільсько-господарського виробництва. Процес пролетаризації й павперизації українського селянства проходить одночасно з посиленням рабської експлуатації і цим самим наштовхує українського селянина на шлях революційної боротьби проти московсько-совєтського окупанта. Але страшний терор, якого ніколи не знала ні Західня Европа, ні Америка, не дає можливости революційному духові українського селянства вилитися назовні тепер.

Та це не є ознакою, що українське селянство примирилося з існуванням совєтсько-московської окупації і з її рабською системою господарювання, яка особливо відчувається в сільському господарстві — в колгоспі і совхозі. Революційне селянське напруження існує і чим далі все більше зростає як відповідь на все зростаючий московський терор. Ми можемо сміло сказати, що це зростання революційного напруження на селі у відповідь на все зростаючий московський терор проходить, правда покищо в підпільному вигляді, так би мовити, в геометричній прогресії. В цьому ми самі переконалися за нашу бутність по совєтських тюрмах роками з нашими селянами, про це ж саме свідчать різні чистки, коли з партії виключають членів партії селян, а з комсомолу селянську молодь з мотивів буржуазно-націоналістичних — так пишуть совєтські часописи „Правда" і „Ізвєстія". Виключені з партії і комсомолу звичайно кудись зникають як „вороги народу" (читай вороги Москви). Але всіх селян не знищиш, бо їх є 66,6% всього населення України. Таким чином українське село нині перебуває духово, так би мовити, в підпіллі, очікуючи більш сприятливих часів.

Москва не хоче війни, в якій би вона сама безпосередньо приймала участь, а навіть її і боїться. З початком війни скрізь на немосковсько-етнографічній території у совєтів буде фронт, інакше кажучи, почнуться проти Москви народньо-національні війни. Чи буде цей рух чисто соціяльний чи й національно-визвольний? Перш за все треба пам'ятати, що в цьому визвольному революційному русі в Україні головну ролю відіграватимуть селяни. Большевики своїм нелюдським поводженням відкрили очі українському селянинові і показали йому хто він є і чого йому треба. Такі вчинки совєтів, як утворений ними в Україні в 1932-33 р.р. страшний голод з метою примусити українського селянина увійти у колгосп, тоді як у Москві цього голоду не було і в цьому наш селянин сам переконався, бо їздив купувати український хліб до Москви. Далі НКВД, яке нищило й тепер нищить селян, в більшості, коли не повністю складається з чистокровних росіян. На керівних місцях в українському селі як по лінії партійній, так і по господарській (голова колгоспу, партійного комітету, МТС) скрізь сидять чистокровні росіяни — різні Сідорови, та Іванови. Коли хто з українців і потрапляв на це тепле місце — паразита як голова колгоспу, або парткому, то не міг довго утриматися. Як такий запроданець-бідолаха не старався, як не придушував свойого брата українця, вислуговуючися перед окупантó, — все ж таки не зміг догодити Москві і як правило такого запроданця замінювали на надійну людину з Московії. Однодумці московського окупанта, а таких запроданців було і є мало, що так наївно повірили в комунізм як ідею, були в більшості знищені за допомогою них же самих в 1937-1940 р.р., бо комуністична ідея для совєтів, а краще сказати для кремлівських авантюрників не є ціль, а лише засіб для відбудови великої Росії, так само як для них є засобом національна боротьба і інтереси працюючих.

Українська Автокефальна Православна Церква, що в роки 1921-1929 охоплювала 80% всіх парафій в Україні, а 20% ще трималися Москви за пильною допомогою НКВД, була брутально знищена Москвою як і відновлена в 1942 році теж зліквідована. Не менш брутально знищена совєтами й Українська Греко-католицька церква в Західній Україні. На місце так брутально знищених українських церков Москва, попривозила з собою своїх архиєреїв — вірних слуг Сталіна та з правила бувших і сучасних агентів НКВД, чи як тепер зветься МВД, й заснувала московсько-сталінську, так звану, православну церкву. Нарешті скажена русифікація по школах з залишенням лише українських вивісок. А взагалі всім працюючим і особливо селянам відібрали всі їхні права.

Все це разом відкрило очі українському селянинові і український селянин добре відчув на собі панування Москви. Отже, в разі революції, яка буде надзвичайно жорстока, нам думається, що навіть нові окупаційні війська, коли вони підуть проти національних інтересів України, то лише нашкодять справі. Село українське повстане все за волю як національну так і соціяльну. В українського селянина утворилося поняття і цілком справедливо, що раз панування Москви, то для селянина безладдя. Обіцянки москалів на еміґрації — „об'єдінітелів" не допоможуть їхній справі, бо і москалі-большевики і Керенський обіцяли землю, а її не було як і при царі. По дикому думають різні „об'єдінітелі", думаючи привабити українського селянина установчими зборами чи чимсь подібним. Все це відійшло вже у минуле і не може повернутися. А ми беремо під великий сумнів, щоб якась з держав — учасників майбутніх світових подій, захотіла витрачати зброю і людей аби тільки привернути лад „єдиної неділимої" на території України. Все це минулося й не вернеться, як не вернеться для старої людини молодість, як це й не прикро їй. Все це для Москви як червоної так і білої дуже болюче, але не має ради. З цим треба погодитися раз і назавжди, бо інакше не може бути. Так наказує час.

КУРТ ШУМАХЕР

Після закінчення другої світової війни переможні союзники стояли перед важким завданням: треба було відновити демократичну форму влади в країні, де дванадцять років панувала диктатура Гітлера. Усі партійні організації були знищені, бо могла існувати тільки одна Гітлерівська партія, і треба було зачинати все від початку. Розуміється, що союзники найрадніше йшли на співпрацю з тими партіями, які Гітлер найбільше переслідував: з соціялістами та з християнськими партіями. При перших виборах майже у всіх німецьких державах найбільше голосів здобула Соціялістична партія, зі своїм провідником д-ром Куртом Шумахером. І Шумахер, маючи довір'я союзників, виторговував, що тільки міг від переможців, щоб зачати відбудову зовсім знищеної країни. Ніхто не міг йому робити закидів, що він шовініст або націоналіст, бо Шумахер, ще як наймолодший соціялістичний посол Ваймарської Республіки, мав відвагу гостро виступати проти націзму, називаючи його шкідливим і таким, що „відкликається до найгіршого в людині". За те він мусів скриватися перед націстами в 1932 р., коли Гітлер прийшов до влади, але його таки арештували 1933 р. і випустили аж 1942 р. Та 1944 р. його знову арештували за здогадні зв'язки зі змовниками на життя Гітлера.

Можна б здогадуватися, що сильне відчування своєї національної приналежности зродилося в Шумахера під впливом тієї одставини, що він народився на терені, на якому жили поляки з німцями. Шумахер побачив світ в селі Кульмі над Вислою, де після першої світової війни був так званий польський коридор. Під час першої війни він служив як молодший старшина при піхоті, після війни закінчив університетські студії і був провідником організації інвалідів, яка була під соціялістичним впливом.

Та на ширшу політичну арену вийшов Шумахер аж після другої світової війни — як провідник Німецької Соціялістичної партії. Ми згадали про його діяльність з того часу, коли соціялісти були при владі. Коли ж соціялісти програли вибори, Курт Шумахер став на чолі соціялістичної опозиції проти уряду Аденауера. Тут він мало витрачував енергії на те, щоб боронити „традиційну соціялістичну доктрину", але підносив голос в обороні „німецької чести, німецької самостійности та соборности". Співробітник аґенції Ройтера зазначує при цій нагоді, що західні Союзники, а також і консервативні німці, часто мали посмак, що це говорить не німецький соціяліст, тільки німецький націоналіст, коли прислуховувалися промовам Шумахера.

Шумахер виступав проти приступлення Німеччини до Північно Атлантійського Оборонного Пакту, бо твердив, що Західні Союзники не трактують Німеччину як рівнорядного партнера. З тієї самої причини був Шумахер і проти Пляну Шумана, твердячи, що той плян старається затримати „становище переможця і переможеного". Коли канцлер Аденауер ішов на співпрацю з Заходом, Шумахер сказав у німецькому парляменті, що він „канцлер союзників", за що його виключили були з кількох засідань парляменту.

Курт Шумахер був слабкого здоров'я, але навіть його політичні противники дивувалися, звідки в нього набирається стільки духової сили до боротьби за те, що вважав справедливим. Він був безкомпромісовим противником націзму, але не менше ненавидів і комуністів. Хоч як боровся він за об'єднання Німеччини, то не хотів, навіть у цій справі, сісти до розмови з комуністами. Західні союзники часто не годилися з Шумахером, деколи навіть вороже ставилися до його змагань. Та після його смерти признають силу характеру цього німецького політика.

„Ню Йорк Таймс" у редакційній статті підкреслює силу характеру Шумахера, хоч і зазначує, що його „опозиція для опозиції" приносила шкоду Німеччині і Европі. Та його мотиви були „чисті" і він був, етично і морально, людиною „найвищого зросту".

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді найсвідоміші українські сили в один ідейний моноліт та поставила його на службу нашим країнам та нашому поневоленому українському народові!

Іван Смолій

БУДІВНИЧИЙ СОНЯШНОГО ПРОСПЕКТУ

(Оповідання)

(8)

— Так, між нами, пане Зубер, не закінчено. Цю другу партію я мав виграну але обставини були зовсім ненормальні. Надто всі участвували.

— Сенсація ж була.

— Аж ніякої.

— А інтересно, чи пан Зубер такий мистець і в карти?

— Справді — ще більше оживився Сальмон і зразу додав іронічно: — Може, але тут крім мистецтва треба ще чогось . . .

Ми вже були по котрійсь чарці бурґунда і мені легко шуміло в голові. Згадалися попередні зневаги, насмішки і я спалахнув гнівом. Але Яків зумів зупинити мене, заки я заговорив.

— Пан інженер Зубер великий підприємець. У нього пляни великі. Чував дещо — продовжав він, бачучи моє заклопотання. — Це людина необчисленних можливостей. А в карти він грає теж досконало як джентельмен.

І він уже розгортав талію карт, що з'явилися в його руки не знати звідки.

— Бридж? Покер? Фербель?

— Фербель — промовив Сальмон.

Карти тихо впали на оксамит. Я відсунув свою.

— Ви, пане інженере, страшенно серйозні — промовив Яків, підморгнувши весело. — Може аж надто. Ви подумайте, що така постава робить наше життя скучним, пісним. А в житті буває часто багато дечого милого, гарного, хоч і не серйозного. Я б сказав, що оте несерйозне, ота гра, то може й найвартісніше, що має людина.

— Даремні балачки — озвався пан Сальмон. — Це речі, яких вже вивчити важко. Це справа культури . . . Але ця золота доба минула здається безповоротно. Усе вертається до первісних форм. До влади доходять плебеї, простаки, люди без почуття дрібки гумору. Тон звдає півдикун, що не розуміє ні гри, ні смаку риску, ні усміху.

Я подивляв Якова, як вів він розмову, граючись нами як дітьми. І тепер, зміркувавши, що зараз може дійти до гострої виміни слів між мною і Сальмоном, він розсипався дрібним хіхотом, якось чудернацьки випускаючи повітря з своїх запалих грудей.

— Хе-хе. Превелебна культура. О, Ваша ексцеленціє, останні її могікани . . . Ваша правда. Але . . . таки заграймо на весело. І балачку можна вести при цьому. Алєа якта ест. Карти кинені, джентельмени. Тепер відступу вже нема. О, знаменито. Інженер Зубер підняв свою. Знаменито. Починається історична гра.

Він викидав злегка, шулерським рухом карти і говорив:

— Ваша правда . . . ексцеленціє Сальмон. Ви, пане інженере, не дивуйтеся нашим відгомонілим титулам, але вони зворушливо приємні. Так ось ексцеленціє Сальмон. Для чого живе людина на світі? Страшенно філософічне питання. Але люди загалом розв'язують його просто. Живемо для емоцій. Для вражень. Властиво ми шукачі емоцій, ваша ексцеленціє. Своєрідний спорт. День прожитий без емоцій, втрачений. Потребуємо нервового подразнення, напруги. Щоб поза спину ішли жижки-дрижки.

— Ви знаєте, панове — продовжав він, підсуваючи мені байдуже купу банкнотів з виграної партії та починаючи нову. — Я вичитав недавно: Зловили хлопця дванадцятилітка — підпаляча. Запитували, чому підпалив сусідську хату. Признався, що йому приємно дивитися на горіючу будівлю, переляканих людей, чути крики, ленменти, бачити метушню. Тоді відчуває в хребетному стовпі приємні дрижаки. Не забудьте ,панове: приємні дрижаки в хребетному стовпі. Думаю, що й версія, будьто би Нерон підпалив Рим для поетичного надхнення, вигадана літератами. Справа була куди простіша. Неронові надоїли вже ґлядіятори, покірно йдучі на смерть християни, цирки. Ніяких приємних дрижаків на тих видовищах він уже не переживав. І тільки ґрандіозний вид горіючого Риму, моря полумені і димів пекельних, збожеволілих тисячів, що тратували себе на вулицях, — намить заспокоїли спрагу емоції ненаситного імператора. А потім . . . потім нарешті він дійшов логічно до останньої емоції, я думаю найбільшої емоції, на яку не кожен здібний: він кинувся на застромлений меч.

— Ви, пане інженере, бачу, здивовані моєю балачкою. Але здається мені, я не голошу єресі. Цілий римський популюс шукав емоцій. Так, так. На схилі доби. Перед упадком. Коли все верталося до первісних варварських форм, як каже ,зворушливо ексцеленція Сальмон. Перед упадком імперії. Перед приходом варварів, що не знали різьблених з мармуру божків, ні арф з солодкими мелодіями, ні Колисеїв, ні вин перлистих, ні тканин дорогих, а несли божків тесаних з дерева, і, одягнені в кожі, смакували сире м'ясо й кислятину та вколисувалися під іржання коней.

— О, емоції! — гукав він патетично, а карти мигали в його руках, пересовувалися в худих пальцях як живі. — Для вас блукаємо по лісах. Надбігне засць, — дрижки в хребетному стовпі. Ексцеленція Сальмон націлиться з фузії, сипне шротом. Куцохвостий перекинеться, беркецне і завмре сірим шматком. Ексцеленція Сальмон підбігає, піднімає свою здобич. Він міг би залишити її наганячам, але він хоче доторкнутися ще теплого тіла. Мабуть тоді від доторку по всьому тілі біжать мурашки, щось лоскоче ніжно-ніжно.

— А трапиться наскочити на дика, тоді дрижі більші, солодко-пекучі, аж в потилицю б'ють. Правда, Ваша Ексцеленціє?

Сальмон не відповідав. Циґаро давно загасло в його згорілих устах. Довгообразе обличчя похуділо ніби ще більше. Він сидів мовчки, розглядаючи свій вахляр карт. Його мабуть дивував факт. Черга ішла за чергою, а він програвав безперебійно. Я глядів сп'янілий і розгублений на купу банкнотів біля мене. У Якова їх було теж багато, але в мене більше. Я вигравав, хоч грав механічно, з ненавистю, рішений програти все в цьому товаристві.

А карти в руках Якова мелькали, його рухи ставали такі швидкі, що я ледве вловлював їх. І мимоволі слухав дивної мови, що її вів Яків невтомно у супровід грі.

— Приємні дрижаки проходять всім тілом, коли на кінських перегонах положиш половину своєї фортуни на грайливого жеребця і бачиш, як жене він до мети, як ось-ось вирветься першим. Як люто натискають джокеї шпорами, зігнені у дугу, у ритмічних стрибках з кінськими тілами. Програв!! Два метри різниці. Дрижання міцніші, міцні, аж голова ходором ходить.

— Маю підозріння, джентельмени, що й ми засіли тут, щоб вловити трішки емоцій. Так, так. Але, Ваша Ексцеленціє, я доходжу тут до дуже некорисних для нас висновків. Ми вже не здібні сприймати свіжо емоції, ми як той нещасний Нерон. О, скільки емоцій було б приміром з вашої фортуни, коли б мати змогу переживати втрату кожного п'ятака, як переживає її хлопчина, що бавився монетою і не зумів спинити її безжурного покоту у глибоку щілину. Дрижки пробігають по його тілі і оклик розпуки зривається з його уст, потім голосне ридання, що його втихомирить тільки пестлива материна рука.

— А от ексцеленція Сальмон кладе тепер котрусь уже тисячку і ні зморгне. Ну, може трішки там щось таке невиразне, ніби зворушення, ніби шкода. А втім чи не все одно. Марнота марнот. А от інженер Зубер щасливіший у тому відношенні. Коли він кладе тепер свій банкнот, ба ще й дублює, він тремтить. Його емоції величезні. І по хребті ідуть дрижаки . . .

Мені справді пробігли мурашки поза спиною. Якоюсь несамовитою видалася мені наша гра. А Яків як демон. Я запримітив нараз: він замінив карту. Рух був зручний та не надто. Я був так приголомшений тим відкриттям, що забувся зовсім, Яків вгадав мабуть, що я завважив щось, і розсипався штучним сміхом.

— Га, джентельмени, ставка висока, висока. Варта емоцій. Хто візьме її, візьме фортуну.

(Закінчення буде).

ВІСТКИ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

В м. Сурамі (Кавказ) 3-го серпня відкрито пам'ятник Лесі Українці, яка там померла в 1913 році. Одночасно відкрито бібліотеку її імени і влаштовано виставку присвячену життю і творчості української поетеси. На урочистостях були делеґації з Москви, Ленінграду, України і з Кавказьких республік. В цей же день, 3 серпня, в м. Миргороді (Полтавщина) відбулося подібне відзначення 160 роковин з дня смерти грузинського письменника Давида Гурамішвілі, який жив і помер в селі Зубівці Миргородського району. Могила грузинського письменника вважалася невідомою, лише останнього часу її віднайдено. Тепер могилу прикрашено і на ній український нарід поставив пам'ятник. На святковому мітингу в м. Миргороді виступали: М. Рильський, секретар миргородського райкому партії Гончаренко, від грузинської делеґації О. Чайшвілі. Ці святкування використовувались для ілюстрації так званої сталінської дружби народів. Д. Гурамішвілі виставляється як співця дружби російського, українського і грузинського народів.

В околиці м. Харкова будується постійна сільсько-господарська виставка. На площі 14 гектарів будуть розміщені водоймища з рибою, тваринницька дільниця, відділ механізації сільського господарства, засівні плантації і ін.

Аспірант Київського університету М. Кокта в листі до московської Лит. газети (19 липня) вказує на руйнацію історичних пам'яток в м. Новгород-Сіверському (Чернігівщина). Не реставруються і знаходяться в напівзруйнованому стані Спасько-Преображенський монастир з 18 сторіччя, що відіграв велику культурну місію й Тріумфальні ворота. „В околицях міста Петро перший розгромив війська зрадника українського народу Мазепи. Сліди битви збереглися до наших днів", — пише аспірант.

Київська Літературна газета 26 липня присвятила дві сторінки творчості літераторів Литви. Литовські автори розповідають про популярність Шевченка серед литовського народу. Драматург Е. Заліте плянує перекласти на литовську мову „Лісову пісню" Л. Українки. Литовські автори, як і українські, з примусу мусять писати про сталінську дружбу народів, обпльовувати свою історію, видумовувати неіснуючих підпільників-революціонерів, які боролися проти литовської „буржуазії".

В центрі Києва побудовано телевізійну студію і радіоцентр. Напроти вулиці Леніна будується найвищий у Києві чотирнадцятиповерховий житловий будинок. Відбудовано Хрещатик. В центрі і на околицях міста побудовано декілька сот нових будинків.

Письменник М. Стельмах написав літературний сценарій „Над Черемошем". Автор довший час жив на Гуцульщині, мандрував місцями зв'язаними з життям Франка, Коцюбинського, Стефаника, Мартовича, Черемшини. В союзі письменників України відбулося публічне читання і обговорення сценарія. Порадили виразніше подати образ комуніста Сенчука.

На річці Рось (Київщина) побудовано Стеблівську гідроелектростанцію. Це найбільша сільська станція.

Підсовєтські українські письменники виконують останнє завдання партії і уряду писати про труд робітничої кляси. В. Собко написав роман „Біле полум'я" про працю Ново-Краматорського заводу тяжкого машинобудування, Д. Бедзик про машино-тракторну станцію. В Одесі відбулося обговорення пєси І. Гайденка про оборону червоною армією міста в час останньої війни. Натан Рибак закінчує писати другий том антиукраїнського роману „Переяслівська рада". У Львові 27 липня відзначено п'ятидесятиріччя з дня народження Ярослава Галана, який „загинув на бойовому посту". Обожнювання партією і урядом цього зрадника доходить навіть як на совєтські умови до божевільних розмірів: учені мусять вивчати його життя і „творчість", влаштовуються виставки, виготовляються монументи, на заводах і де тільки є люди читаються шаблькові доповіді про його „героїчне" життя.

Жнива на Україні, як і в минулі роки, проходять під гаслом: перший хліб державі. Шофери, які возять з когоспів на державні „Заготзерна" хліб, змагаються аби швидше і більше вивозити колгоспного збіжжя. (Л. Л.)

Проф. А. І. Яковлів в УВАН у ЗДА

В суботу 9 серпня 1952 р. в приміщення УВАН у ЗДА, в Ню Йорку, відбулась товариська зустріч членів УВАН у ЗДА з заслуженим українським наяуковим, громадським і політичним діячем, членом УВАН, колишнім ректором Українського Вільного Університету в Празі, професором Андрієм Івановичем Яковлівим, що цими днями прибув з Европи.

В товариській зустрічі приймало участь понад 30 членів УВАН. Цікавою і зворушливою картиною була зустріч майже восьмидесятилітнього Андрія Івановича з своїми давніми колеґами по праці, з якими він не бачився багато років, як з проф. І. М. Кабачковим, проф. Л. Є. Чикаленком та іншими.

Голова Управи УВАН у ЗДА проф. М. Ветухів вітав вельмишановного Андрія Івановича від імени присутніх і від усіх членів УВАН у ЗДА, відзначив, як багато сил та праці приклав Андрій Іванович для добра української науки, особливо в галузі вивчення українського права. Проф. М. Ветухів попросив вельмошановного Андрія Івановича поділитись думками про сучасну наукову працю та намічені пляни його наукової праці на ближчий час в УВАН у ЗДА.

Проф. А. І. Яковлів подякував за сердечне і щире привітання, і подав інформацію про науково-педагогічну і громадсько - політ. працю в минулому, і зазначив, що він закінчив працю з історії старовинного українського права на основі джерельних матеріялів, написаних французькою мовою, та про свої наміри далі працювати над проблемами про форми землеволодіння на Україні. Проф. А. І. Яковлів зазначив ряд тем, що їх він вважає за плян своєї праці й що їх він має намір подати до УВАН в ближчому часі.

З присутніх виступали професори: В. Міяковський, Л. Окіншевич, В. Гришко, І. Кабачків, Л. Чикаленко, Н. Осадча - Яната та молоді правники: І. Лисяк - Рудницький, К. Варварів.

Особливо належить підкреслити запитання керівника Музею-Архіву УВАН у ЗДА проф. В. Міяковського до проф. А. І. Яковлєва, чи не йому належить праця, що вийшла в Парижі „Украинскій Вопрос" під прибраним прізвищем—Чигирин А., про що Андрій Іванович не згадав. В цій книжці, яка була подана для розгляду керівником Музею - Архіву з матеріялів Музею, автор в науково-історичній формі висвітлює перекручування і фальшування історії України. Проф. А. І. Яковлів ствердив, що дійсно він є автором цієї книжки і висловив своє здивування й признання факту, що Музей - Архів має її, а навіть автор не має.

З виступів треба відмітити привітання і виступи керівника правничої секції УВАН у ЗДА, проф. Л. Окіншевича та його заступника проф. В. Гришка. Вони з особливим задоволенням констатували щасливий збіг обставин, що в УВАН у ЗДА зібралася єдина група вчених з історії українського права, сеньйором якої є проф. А. І. Яковлів. Це дає підстави сподіватись дальших осягів у галузі вивчення історії українського права.

Після виступів та привітань присутніх проф. М. Ветухів подав інформацію про організаційну, наукову та видавничу діяльність УВАН у ЗДА і передав проф. А. І. Яковлеву комплект видань УВАН у ЗДА.

Проф. А. І. Яковлів зазначив, що він з великою приємністю зразу ж включиться до праці в УВАН і обіцяв закінчити працю до чергового числа анналів Академії англійською мовою. **І. З.**

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Вельмишановний Пане
Редакторе!

Мені дуже подобалась цінна стаття Віктора Приходька „Про конкретні речі", бо це одна з найбільш актуальних справ української еміграції.

Тут в Америці я помітив один цікавий спосіб як журнали притягають до себе передплатників. Коло двадцяти,-тридцяти окремих журналів об'єднується і призначають кілька нагород для студентів, які б назбирали б найбільше передплатників. Студенти, які зголосяться до конкурсу, дістають для цієї нагоди певні уповноваження.

Я думаю, що це можна зробити всім українським часописам і журналам без ніякої політичної різниці (самособою не комуністичні). Це також дало би змогу допомогти кільком українським студентам в їхніх дальших студіях. Крім конкурсу, ці студенти мали б з собою катальоги всіх українських видавництв і мали б змогу брати замовлення на книжки. Вони також мали б змогу бути збірщиками „Народного Фонду".

З пошаною
Олекса Симиренко,
Ок Терас, Міннесота.

Нові Книжки й Журнали

М. Брадович. Держава без нації. Видання Головної Управи Організації Оборони Чотирьох Свобід України. Ню Йорк, 1952, ст. 88. Щоб читач міг зорієнтуватися, про що в цій книжці пишеться, — наведемо окремі розділи. Ось вони: 2 Що таке „Росія?", Що таке „росіянин" („русскій"), Москва у боротьбі проти народів, Ідеологія без ідеї, Троянський кінь „комунізму", Вільні й поневолені народи в боротьбі проти Москви. Автор кінчає свою працю такими висновками: „Московському принципові „держави без нації" треба протиставити принцип національних держав. Московського імперіялізму не можна скорше перемогти, а культурний світ не може бути врятуваний від нього скорше, аж засяг панування тиранів Кремлю буде обмежений до етнографічної московської території. Тільки тоді на питання: „Війна чи мир", зможемо відповісти: „Мир на землі!"

Богдан Кравців. Людина і вояк. В другу річницю смерти сл. п. Романа Шухевича-Чупринки. Видання Головної Управи Організації Оборони Чотирьох Свобід України. Ню Йорк, 1952, ст. 32.

Автор розповідає про життя Романа Шухевича-Чупринки і каже, що можна б тут уживати високопоетичних слів, але він хоче зупинитися тільки „на двох простих словах — людина і вояк". А кінчається книжечка такими словами: „Появиться багато книг і спогадів і пісень про нього — команданта Української Повстанчої Армії, провідника залізних і непоборних. Але в серцях вояків УПА він записаний одним коротким словом: Командант."

Інж. Андрій Качор. Остап Луцький. (Пам'яті визначного українського громадського діяча). Накладом „Кооперативної Громади" в Вінніпеґу. Вінніпеґ, 1952, ст. 32. Автор з великою любов'ю розповідає про життя та працю Остапа Луцького, зачинаючи від молодечих років його життя, а кінчаючи його смертю на далекому засланні в архангельській лісовій тундрі. Інж. Качор звернув увагу на всі роди діяльности Остапа Луцького (він — поет, громадський діяч, військовик, політик), і тому його книжечка, яку читається дуже легко, є добрим інформаційним довідником про життя визначного Покійника.

Наша Культура. Науково-популярний місячник української культури. Рік XV, ч. 9 (174), липень, 1952. Вінніпеґ, 1952, ст. 36.

Зміст: Дмитро Чуб. Марія Заньковецька в спогадах сучасників, † Іларіон. Любімо свою церкву!, проф. М. Міллер. Таємниці Десятинної церкви, М. Битинський. Печатка князя Льва Даниловича, Різне. Рецензії. Доповідь Митрополита Іларіона в УВАН.

Місіонар. Рік 36. ч. 8, серпень 1952. Филаделфія, 1952. ст. 225—256.

Зміст: о. В. Макух. Піднесення душ до неба, о. М. Оленьчук. Молитва молитві не рівна, о. Я. К. і Ів. Гаврилюк. Дивні події в Фатімі, о. В. Макух. Японія на овиді, Золотий ювілей СС. Служебниць, з Церкви і світа, Will Fatima save America?

Крила. Журнал молодих, ч. 3 (7), липень, 1952, Рік II. Ню Йорк, 1952, ст. 32.

Зміст: Поезії (М. Щербак, І. Шанковський, Б. Антонич, Томас Карлейл. Мужі і герої, Інж. В. Трембіцький. Україна та її море, Євген Ярвич. Новий проєкт поділу, Поезії (І. Шанковський, Ф. Коваль, А. Коссовська), Т. Єрем. Воно ще ж дитя, Іван Людим. В Европі й Африці під Ню Йорком, В. Січинський. Венецький посол про Україну, проф. П. Ковалів. Мова та її значення в житті нації і держави, Б. Берест. Театр чудес, д-р М. Сидор. Що треба знати з історії Америки, Іван Колосів, Голлівуд, Сорт, Життя СУМА.

ПОШТА У.Н.СОЮЗУ

ПЕРЕДПЛАТНИК СВОБОДИ, Ню Йорк. — „Свобода" друкується в домі У. Н. Союзу і тому адреса Союзу і Свободи є та сама: 81-83 Гренд Стріт, Джерзі Сиіт, Н. Дж. Висилаємо Вам брошуру „Факти Про У. Н. Союз", яка дасть Вам потрібні інформації про роди обезпечення, вкладки, і т. п. На останній стороні подаємо ім'я і адресу секретаря найблищого Вам відділу. Щоб стати членом У. Н. Союзу, треба внести членську аплікацію до одного з відділів. Таку аплікацію виготовить Вам відділовий секретар, тай поінформує Вас про речі, які вимагають подрібних пояснень.

І. Т. Рочестер. — „Свобода" Вам не приходить, бо Ви не зголосилися з переступним листом до відділу у Вашім новім осідку і не сплатили залеглих вкладок. Вам треба негайно зголоситися до одного з відділів, доручити секретареві переступного листа і сплатити залеглі вкладки. Тоді привернуться Вам всі членські права.

Г. Г. Питсбурґ. — Пишете, що маєте виплачену грамоту на $1,000 забезпечення в У. Н. Союзі і бажаєте вибрати додаткове забезпечення на $500, щоб стати знову активним членом. На жаль, не можемо видати Вам додаткової грамоти, бо Вам минуло 56 років життя. З додатковою грамотою Ви були б забезпеченим на суму $1,500, а на цю суму можна забезпечитись тільки до 55 років життя. Жалуємо дуже, але тепер уже запізно.

СЕКРЕТАР в Дітройт. — Головна канцелярія радо принимає „наново", суспендованих членів, якщо вони в добрім стані здоров'я. Суспендовних членів назбиралося багато в минулих кількох роках, головно між новими імігрантами. Багато з них покинули У. Н. Союз недовго по принятті в члени, бо не були в силі платити вкладок при початкових заробітках. Інші переносилися з місця на місце, шукаючи кращої долі, і перервали зв'язок з відділом У. Н. Союзу. А ще інші не вміли належно оцінити забезпечення в Союзі доки не побачили, як їх друзі користають з членства. Хочемо вірити, що суспендований член, вертаючи з досвідом до Союзу, вмітиме оцінити не тільки своє забезпечення, але теж свою приналежність до найкращої організації, яку збудували українці в Америці. Головна канцелярія піде на зустріч кожному суспендованому членові, щоб улегшити йому приняття „наново".

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

В КАНАДІ

ЗА ДУШУ УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ

До початку шкільного року ще 2 тижні. Не прогайнуймо того часу. Зробім все, що в наших силах, щоб запевнити нашій дітворі нормальні умовини навчання української мови, історії і географії. Поміж навчальними предметами запевнім належне і почесне місце навчанню релігії, щоб наші діти знали, пощо живуть но світі. Дуже часто кажемо, що діти наша майбутність. Коли поважно трактуємо ці слова, доложім усіх зусиль, щоб Рідні Школи нашим дітям якнайкраще запевнити релігійне і національне виховання. Станеться це тільки тоді, коли наші рідні школи будуть мати добрих вчителів, дбайливо зредаґовані шкільні книжки, відповідне шкільне устаткування у гарних шкільних кімнатах.

Нехай ніхто не каже, що ми не можемо собі позволити на такий „люксус". Наші люди в Канаді, слава Богу, не бідні і не пожалують гроша, коли добре представити їм, що йде про найважнішу і найдорожчу справу: про душу їхньої дитини.

ЗАВЕДЕНІ НАДІЇ ПОЛЯКІВ

Торонто, 30. 7. 1952. — **„Україна—Поляки" (ВвайтІґлс) 4:3 (1:2).** У відплатних змаганнях за першенство Нац. Ліги наші змагуни випунктували вдруге дружину „Білих Орлів", які маючи 9 точок, займають 8-ме місце в табелі, —поставили собі за пункт амбіції перемогти „Україну". На чому базували вони свої сподівання — це останеться їхньою тайною — бо важко уявити собі, щоби дружина (в цьому випадку „Україна"), яка добула 80% більше точок від противника (поляки) мали б чомусь в нормальних відносинах дати себе перемогти, тому, що противник цього хоче. Великі приготування поляків, всілякого роду версії та національні амбіції обох дружин дали в остаточному... рекордову кількість глядачів та одні з кращих і найбільш емоційних змагань в сезоні. Семеро воріт, постійне ведення змагань підворітних ситуацій держали глядачів в правдивім фуґбольнім трансі. Наша дружина заграла ці змагання дуже амбітно.

(За українською пресою).

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Дітройт, Міш.

Кредитова Кооператива „Самопоміч".

Дня 16-го серпня, год. 7-ма вечором, у домівці „Пласту" відбулися перші, основуючі збори кредитової кооперативи „Самопоміч" у Дітройті.

Збори відкрив голова „Самопомочі" у Дітройті, проф. Євген Яворівський. Він привітав приявних, на місце секретаря зборів покликав д-ра Василя Шкудора, ствердив, що спонзорами цієї кооперативи є „Самопоміч" у Дітройті, Т-во Українських Інженерів у Дітройті, Українське Лікарське Т-во в Дітройті і Об'єднання б. Вояків Українців в Америці, відділ у Дітройті, дальше ствердив, що на залі є приявна більшість тих, хто підписував перші папери кооперативи, на основі яких кооператива дістала чартер з Федерального Уряду у Вашинґтоні (ч. 8000), отже, що збори є правосильні, подав денний порядок до відома і дав слово інж. А. Міляничеві для розяснення статуту.

Опісля розвинулася ширша дискусія, в якій забирали слово: п. п. Р. Дацко, д-р С. Парфанович, М. Чемний, І. Білоус, Ст. Климишин, д-р В. Лисий, інж. В. Несторович, А. Когут і д-р П. Джуль.

До Комісії-Матки вибрано: п. п. інж. В. Несторовича, І. Білоуса і інж. Р. Крохмалюка.

Підчас перерви вписувалися нові члени до кооперативи.

Згодом на внесення Комісії-Матки вибрано одноголосно предложених нею кандидатів до завідуючих органів кооперативи.

Вони уконституувалися ось так: Дирекція: голова, інж Атанас Мілянич; заст. голови проф. Євген Яворівський; секретар Михайло Чемний; скарбник д-р Василь Шкудор. Члени Дирекції: дир. Іван Білоус, Олена Климишин, Павло Козин. До Позичкової Комісії ввійшли п. п. інж. Роман Крохмалюк, голова; Василь Цимбаліст, заст. голови і Володимир Рижий, секретар. До Контр. Комісії вибрано: п. п. д-р Іван Розгін голова; д-р Павло Джуль, заступник голови; інж. Володимир Кривуцький, секретар. До Вишкільного Комітету ввійшли: голова д-р Софія Парфанович, інж. Володимир Несторович, секретар. Члени: п. п. Петро Гончаренко, Степан Левкут, Іван Петращук.

Предсідник закрив збори закликом — розголосити створення цієї кооперативи по всім усюдам і приєднати до неї ввесь український загал Дітройту і околиці!

Ось так зродилася четверта кредитова кооператива „Самопоміч" в ЗДА. **Н.**

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У США

Українська Вільна Академія Наук у США з великим смутком сповіщає, що в п'ятницю ранком, 22-го серпня ц. р., помер в Birmingham, Mich., видатний вчений, український патріот, Дійсний Член УВАН

ПРОФ. Д-Р ГРИГОРІЙ ГРИГОРОВИЧ МАХІВ

УВАН в США висловлює своє співчуття у цій великій втраті Родині Покійного та всім Його друзям і співпрацівникам на полі укр. науки.

УПРАВА УВАН У США.

О. Син

ЛИЦЕМ ДО ЗЕМЛІ!

Ніде правди діти, дорогі читачі, таки ростемо. „Ґіркий" чи пак ....„Новий Світ", в „останньому" числі, вираховує, чого то ми, в наші дні, в Америці не придбали: В Вашингтоні — Духовна Семинарія; в Ню Джерзі — посілість Православної Церкви; в Ню Йорку (стейті) — „Союзівка" У. Н. Союзу й (скажім) „Робітничівка" У. Роб. Союзу; в Филаделфії — доми ЗУАД К-у й „Самопомочі"; в Ню Йорку (місті) — Дім Культури НТШ... А, крім того, відпочинкові табори в Шікаґо, Нерровсбурґу, Бофало й т. д., і т. д. Навчений досвідом з краю, я вже в польській місцевій пресі алярму шукаю, мовляв, від того польський стан посідання корчиться...

Знаю: ви зараз витягнете проти мене й „Нового Світу" важку гармату: „А Ню Йорк? Де його Народний Дім"?

Проте мене таким не зрушите. Не забуваймо, ми селянська нація, а тому нас насамперед земельні успіхи цікавлять. „Вона — земля" — писав колись Стефаник. А я додам: „Її ні бомби, ні торнадо не знищать. Тільки на землі, як Антей, наш брат твердо стоїть і як довго на ній стоїть — він непереможний.

Тому я стаю лицем до землі. А зараз — побачите — й ви за мною станете.

Візьмім, наприклад, „Союзівку": 250 акрів землі, десяток будинків. Прекрасна нагода відпочинку, товариських зустрічей, таборування...

Але чи тільки? — 250 акрів, то шмат землі, на якому кілька тисяч людей жити можуть. Десять будинків є, інші на розпарцельованих паях сами собі люди поставлять. Фабрики теж не забаряться вирости — і... маєте готову українську колонію. А це й є всіх наших загадок розв'язка. Тоді відпадають тисячі статтей, про те, що наші діти, мрії й рахунки нам розлазяться; відпадає м'явкання про рідну школу — й загалом усе те, за що ми старих еміґрантів так критикували, доки сами не стали „брати" того в школі реального життя.

І що нам тоді еміґрація? — П'ятами по плечах б'ємося й співаємо:

„Має Сталін Львів і Київ,
Ужгород, Юзівку —
А ми собі, в Америці,
Маєм „Союзівку"...

Але на тому не кінець. Добре заробивши на парцеляції й продажу будинків, УНСоюз купує нову посілість, уже в 1000 акрів („Дмитрівку", чи „Галичанку"), потім ще одну („Мишуґівку"), я потім знову („Слободянку"). А там заговорила б свята конкуренція — інші союзи й собі купувати стали б. Вислід: українська еміґрація жила б компактною масою й стояла б твердо, як Скельні Гори. І „джаби" для всіх по фаху були б. Не забуваймо, що в наших містах усе — від замітача й до мейора — наші люди були б („в своїй хаті своя правда і сила і воля").

Ну, тепер чи станете, разом зо мною, лицем до землі?...

СТАН ВІЙСЬКОВОГО ПОГОТІВЛЯ В КАЇРО

Каїро. — Єгипетські військові частини були в гострому поготівлі в неділю з тієї нагоди, що там відбувалося двадцятилітні роковини смерти основника найсильнішої єгипетської партії Саада Заґлюлі. По вулицях Каїро їздили панцерні авта і джіпи, наповнені військом та машерувала озброєна піхота. Це поготівля заряджено тому, щоб не допустити до бешкетів членів партії Вафдистів, яка й досі займає неясне становище після того, як військо усунуло короля Фарука та створило уряд, який не має підтримки політичних партій. Існують здогади, що теперішня влада в Єгипті бажала в той спосіб притягнути на свій бік цю найвпливовішу єгипетську партію. Маніфестації відбулися без жадних заворушень.

Листування Редакції

Вскд. П. В. Мих-енко в Торонті. — За Ваші цінні мовні поради щиро дякуємо. Це правда, що наш часопис грішить мовною несталістю, з чим, при наявності співпрацівників з найрізніших частин нашої Батьківщини, нам дуже тяжко боротися. Матеріяльні обставини ще не дозволяють настільки поширити редакційний персонал, щоб окремий фахівець займався лише мовною сторінкою нашого часопису. Проте редакція докладає усіх зусиль, щоб керуватися в своїй праці нормами літературної мови та одного правопису, устійненого правописним словником Голоскевича й надіється ступнево поправляти недомагання на цьому відтинку.

ДЕ ПОСЕЛЮЮТЬСЯ НОВІ ІМІҐРАНТИ В КАНАДІ?

Статистика виявила, що більш як половина із 98,087 іміґрантів, які прич̌алили до берегів Канади впродовж перших шести місяців цього року, поселилися в провінції Онтаріо. В загальному всі провінції притягали нових поселенців більш менш пропорційно до свого заселення. Отже: Онтаріо — найбільш заселена провінція Канади — отримала 52,472 нових мешканців; 21,163 іміґрантів поселилося в Квебеку; 8,431 — у Брит. Колюмбії; 7,371 — в Альберті; 3,914 — у Манітобі; 2,058 — в Саскачевані; 1,683 — в Новій Шотляндії.

Кількість іміґрантів у цих перших шести місяцях цього року є значно більша як у тому самому періоді 1951 р., хоча в минулому році встановлено „післявоєнний рекорд" у спроваджуванню нових поселенців. Однак у другій половині цього року наплив іміґрантів зменшився внаслідок нових іміґраційних приписів, які мають на меті обмежити іміґрацію на час найважчих у Канаді місяців — від жовтня до березня — коли то заробіткові можливості завжди є найслабші. А якраз у мин. році в жовтні, листопаді й грудні до Канади прибуло найбільше іміґрантів.

Якщо розглядати іміґрацію за країнами, то у першій половині цього року найбільше іміґрантів прибуло із В. Британії, а дальше по черзі збільшили іміґраційні квоти північно - европейські країни за винятком Бельгії, Данії та Швеції. До країн, які збільшили в цьому році кількість своїх еміґрантів, належить теж Німеччина, звідки прибуло до Канади 15,205 осіб, тоді як у перших місяцях 1951 р. тут поселилося тільки 8,280 німців.

КАНАДІЙСЬКЕ ТОВАРИСТВО ДЛЯ ДОПОМОГИ СХІДНЬО - ЕВРОПЕЙСЬКИМ ВТІКАЧАМ

Мабуть не треба доказувати, що перше враження людини про країну свого поселення може зформувати — добрий чи неґативний — погляд тієї людини на цю країну на ціле її життя. Розуміючи вартість такого психологічного фактора у формуванні нових громадян, як теж усвідомлюючи собі потребу допомоги й інформації серед людей, батьківщина яких залишилась поза „залізною заслоною", гурт людей доброї волі організував Канадійське Товариство для Допомоги Східньо-Европейським Втікачам. Участь у сформуванні й діяльности того товариства взяли такі етнічні групи: українська, польська, мадярська, етонська, латинська, литовська, естонська, чеська, словацька і румунська. Централя товариства приміщується в Монтреалі.

Коли якийсь новоканадієць причалює до берегів Канади в Монтреалі, його зустрічають члени - добровольці Канадійського Товариства, вгощують кавою, молоком та сендвічами, а зокрема допомагають йому і його рідні пройти останню іміґраційну й митну перевірку. Перш за все це допомога в розмові з урядовцями, бо звичайно новоканадійці не мають достаточного знання англійської мови, щоб самим порозумітися. Якщо іміґрант залишається жити в Монтреалі, йому служать дальше члени Товариства допомогою та інформацією. Як зразок такої допомоги може послужити факт, що один тільки комітет Товариства роздав поміж нових поселенців різної одежі на суму 50,000 дол., а в „Юніверситеті Сетелмент Білдінґ" платні урядовці Товариства уділюють іміґрантам інформацій і порад в заробіткових та житлових справах, як теж допомагають підшукувати їм відповідну працю чи помешкання.

Праця Товариства ведеться в шести комітетах, які користають з їх помочі 150 членів-добровольців. Фонди на діяльність черпає Товариство з пожертв таких фундаторів як „Торонто Ітон'с", „Домініон Лайф Іншуренс", Генрі Морґан, як теж Міжнародного Допомогового Комітету.

Як ми повідомляли раніше, в Торонті недавно засновано подібне товариство — Раду для Новоканадійців. Є надія, що незабаром і в інших містах постануть такі ж міжетнічні товариства і своєю діяльністю охоплять цілу Канаду.

„Канадійська Сцена".

УЧАСТЬ І СПІВПРАЦЯ СФУЖО В РАДІОПЕРЕДАЧАХ НА УКРАЇНУ

Італійсько-українське культурне товариство в Римі започаткувало інформації про українські справи шляхом постійних радіопередач з Риму зверених на Україну. СФУЖО дістало запрошення до співпраці з метою інформувати про справи з обсягу жіночого життя. Ці інформації призначені в першу чергу для українців за залізною заслоною. Доповіді СФУЖО будуть передавати, що два тижні по чверть години. Як перша пролунала промова голови СФУЖО п. Олени Кисілевської награна на пластинку в Оттаві. Дальше передано звернення містоголови п. Є. Ситник з Канади про працю українського жіноцтва в Канаді, звернена містоголови п. І. Пеленської про життя і праця українського жіноцтва в Австралії. Про часи скитальщини і працю ОУЖ в Німеччині випрацювала п. І. Павликовська. Над дальшими передачами працюють співробітниці, яких запрошено поверх сто з найчільніших громадянок. Програму і тематику авдицій випрацювала управа СФУЖО.

Смерть Шумахера влегшить перемогу канц. Аденауерові

Бонн, Німеччина. — Канцлер Аденауер і президент Німеччини Теодор Гойс переслали соціялістичній партії вислови свого співчуття з приводу смерти Шумахера, в якому хвалять уперту боротьбу Небіжчика проти нацизму. — Представник ЗДА амбасадор Волтер Дж. Доннелі висловив своє співчуття, а також і секретара Стейту Діна Ачесона. Політичні спостерігачі гадають, що смерть Шумахера — влегшить перемогу при найближчих виборах 1953 р. партії канцлера Аденауера. Також надіються, що тепер відзискають вплив у соціялістичній партії такі впливові соціялісти, як бурмістр Берліну д-р Ернест Ройтер, бурмістр Гамбурґа Макс Бравер та бурмістр Бремену Вільгельм Кайзер, яких д-р Шумахер викинув був із рядів партії за те, що вони стояли по боці ЗДА. Д-р Шумахер мав величезний вплив на німецьку політику, хоч не занимав урядового становища. Майбутній його наслідник не зможе так сильно впливати на політичні дії, бо йому бракуватиме того ореолу мученика, яким утішався покійний Шумахер.

Фальшиві візи для канадійських чужинців

Вашинґтон. — Департамент справедливости арештував уже другу пару людей за фальшиві пашпортові візи, які видавав один канадійський урядовець. Цим разом у тюрму попала пані Н. Валд і її брат Пол Мартін, які переїхали до Дітройту з Віндзор, з провінції Онтеріо. Два тижні тому генеральний прокуратор наказав арештувати Еверета Е. Гласко з Віндсор за фальшиву візу, видану Ройом Г. Мек Брайдом, управителем філії Провінціонального Банку Канади. У ній була посвідка, що Ґласко має заощаджені гроші в тому банку й тому не потребує шукати праці в ЗДА. Пізніше виявилося, що він на те їхав до Дітройту, щоб там заробляти. Департамент справедливости твердить, що подібні обдурювання виявлено в біля 100 осіб, які приїздять з Канади до Стейтів на заробітки. Іміґраційні закони вимагають, щоб особи, які приїздять на довший побут до ЗДА виказалися посвідкою, що вони не будуть тягарем для тутешньої країни.

Бразилія задумує прийняти нових іміґрантів

Ріо де Жанейро. — Бразилійський уряд, який задумує поширити доплив іміґрантів у цю країну розпочав розмови з Г. С. Гібсоном, директором тимчасового міжурядового Комітету Міґрації з Европи. Мета Бразилії, — це допущення припливу людей з-за океану, щоб побільшити число свого населення й піднести економічно величезні досі мало заселені обшири своєї території. Гібсон був раніше послом ЗДА в Бразилії й добре знає потреби цієї країни. Проте комітет, що його він очолює, не має завдання переселювати еміґрантів, лише посередничити між урядами країн, звідки еміґранти походять і країнами, куди вони прямують. Бразилія може прийняти і знайти існування для п'яти мільйонів осіб з перенаселеної Европи. Проте, щоб здійснити цей велетенський плян й загосподарювати дикі обшири, на це треба величезних капіталів, досконалої організації й часу. Назагал у країні помічається нехіть до спроваджування фабричних робітників, поскільки насамперед ця країна повинна відкрити для цивілізованої праці зовсім неторкнені людиною простори, що займають велику її частину. Тому нелегким завданням буде підшукати саме таких іміґрантів, які захочуть осісти у визначених місцевостях й працювати в ділянці, яку їм вкажуть. З дотеперішнього досвіду уряд Бразилії знає, що багато іміґрантів, які приїхали, як хлібороби, перейшли потім на краще платні праці в міста. Найбільше приїхали досі й ,припускально еміґруватимуть на майбутнє до Бразилії італійці, про що вже ведуться поважні розмови. Уряд Бразилії охоче також прийме з-поміж позаевропейських народів — японців й проєктує вже допустити їх 45 тисяч.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, в тим самим і співласниками тринадцяти мільйонового Союзового майна!

В Торонто відкрилась крайова канадійська вистава

Торонто. — В Торонті відкрито велику крайову господарську виставу, що має виглядм бути найуспішнішою з усіх попередніх. Урочистости відкриття доконав генеральний губернатор Вінсент Мессі. Сподіваються, що число відвідувачів цьогорічної вистави досягне трьох мільйонів. Помічається дуже велике зголошення учасників вистави, які заздалегідь повинаймали ділянки і приміщення виставових теренів. Поскільки не вистачило звичайного місця для всіх бажавших взяти участь у виставі, то довелося зменшити розривкові площі на користь стисло виставових теренів. — Помітне намагання британських продуцентів опанувати канадійський ринок, — тож найповажніші учасники вистави це англійці. Загальну увагу звертає також участь у виставі західньої Німеччини, що виставила тут популярні й дуже економні авта — „фольксваґени". Якість і ціни німецької автової промисловости показують, що незадовго світова продукція авт матиме небезпечного конкурента у відродженій німецькій та японській промисловості. Поважний вклад у виставі мають ЗДА. Місцеві канадійські учасники займають, звичайно, найголовніше місце й серед них, у хліборобській ділянці, не бракує показу осягів фармерів українського походження з західніх провінцій, що часто на цих дорочних канадійських виставах заслужено отримували відзначення.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

✝

Ділюся з Друзями, Знайомими та всіма, хто шанував талант і добре серце

Анатолія Павловича ВЕРЕЩИНСЬКОГО,

сумною вісткою про передчасну смерть його, що сталася 18. липня цього року в місті Мюнхені. Поховано його на Nordfriedhof.

Горем прибита дружина
ОЛЕНА ВАСИЛЕВА.

ТАРЗАН, ч. 2901. Вислання поліційного загону.

„Скажи!", вигукував і містифікував Вест, „де є Террі і Люкаг?" „Вони втекли", шептав Тарзан. „Я вияснию пізніше".

„М. Люнґа не дурний, Тарзане!", ричав дико Коріян. „Твоя боротьба була хитрістю, щоб прикрити втечу твоїх приятелів".

М. Люнґа хрипко наказав вартівникам докладно перешукати місто, поки не знайдуть утікачів. Потім група продовжувала свій хід.